Seltsi abiesimees selle asutamisest a. 1933, Arhiivinõukogu liige a-st 1929, E. Arhivaaride Ühingu abiesimees a-st 1939 ja Taani-Eesti Ühingu asutajaid ja juhatuse liige a-st 1938. Õp. E. S-i kirjavahetajaliige on ta a-st 1932, Riia Ajaloo ja Muinsuste Seltsi auliige a-st 1934. J. on eriti spetsialiseerunud Eesti keskaegse asustuse ja linnade ajaloo uurimisele. Asustusküsimusi käsitleb ta töös „Siedlungsforschung in Estland und Lettland" (R. Kötschke-Festschrift, Leipzig, 1927). Põhja-Eesti asustusajaloo alal on temalt ilmunud suurteos „Die Estlandliste des Liber Census Daniae" (Kopenhaagen ja Tall., 1933), mis ühtlasi seab uude valgusse Taani hindamisraamatu, eriti selle Eestimaa-nimistu tekkeloo. Sama küsimust käsitleb ka J-i kirjutis „Ist die Herkunftsfrage der Liber Census Daniae-Handschrift gelöst?" (*Acta Philologica Scandinavica*, Kopenhaagen, 1936). Samuti on Eesti keskaegse asustuse kohta J-lt ilmunud kokkuvõtlik ülevaade „Asustuse ja agraarolude areng. Talurahva olund XIV sajandi keskpaigani" („Eesti ajalugu" II, Tartu, 1937). Asustusajalooliste käsitluste hulka kuulub ka ta brošüür „Über die deutschen Ortsnamen Estlands" (Tall., 1930; äratr. „Revaler Bote'st"). Uusi seisukohti kurelaste küsimuses avaldavad J-i artiklid „Kuurilaiskysymys" („Historiallinen Aikakauskirja" 1938, nr. 3) ja „Kurlands Bewohner zu Anfang der historischen Zeit" (koguteoses „Baltische Lande" I, Leipzig, 1939). J. on olnud viljakalt tegev ka vanemate ajalooallikate väljaandmisel ja selle töö organiseerimisel. Juhtinud Tallinna linnaarhiivi väljaannete toimetamist, on ta isiklikult avaldanud tööd „Acht Bilder aus Estland 1615" (Tall., 1927), „35 Regesten und Urkunden zur Gütergeschichte Harrien-Wierlands" (Õp. E. S-i Aastaraamat 1930, Tartu, 1932), „Libri de diversis articulis 1333—1374" (Tall., 1935), „Bruchstücke des Landbuches der Ordensmeister für Rujen und Helmet" („Beiträge" XXI, 1, Tall., 1937). Ühtlasi on ta toimetanud teose „400-aastane eesti raamat" (Tall., 1935; koos H. Weiss'iga) ja avaldanud peale mainitute hulga teaduslikke kirjutisi ajakirjus („Ajaloolises Ajakirjas" jm.) ning sarjas „Vana Tallinn".

Isikl. saadud andmed. *T.*

* **JOHANSON, Ado,** põllumajandustegelane, sünd. 16. II 1874 vkj., suri 9. I 1932 ukj. Tallinnas. — Viimaseil eluaastail oli ta tegev ms. Põllumeeste Keskpanga, Tallinna E. Majandusühisuse ja Tallinna E. Põllumeeste Seltsi juhatuses, toimides ühtlasi põllumajanduslikkude näituste korraldamisel. Poliitilisest tegevusest võttis J. osa III ja IV Riigikogu liikmena a-st 1926 põllumeestekogude rühmas.

A. J-i pojalt H. Johanson'ilt saadud andmed; Pvl. ja „Kaja" 1932, nr. 9; „Agronoomia" 1932, nr. 1; Suure-Jaani koguduse õpetajalt saadud andmed. *R. K.*

JOHANSON, Alma, vt. **KOSKEL.**

JOHANSON, Herbert Voldemar, arhitekt, sünd. 29. VIII 1884 vkj. Virumaal Haljalas köstri pojana, sai üldhariduse poeglaste reaalkoolis Tallinnas, erihariduse 1904—06 ja 1908—10 Riia polütehnikumis ja 1906—08 Darmstadt'i tehnikaülikoolis; ta on teotsenud arhitektina 1909—20 Riias ning Liepājas (Liibavis) (välja arvatud sõjateenistuseaeg 1914—18) ja a-st 1920 Tallinnas; toimib a-st 1924 Tallinna linnavalitsuse ehitusosakonnas arhitektuurijaoskonna juhatajana; ta on olnud ka Tallinna tehnikumi õppejõuks. — J. on ehitanud hulga mitmesuguseid hooneid Tallinnas. Neist on tuntumad Riigikogu hoone (1920—22; koos arhitekt E. Habermann'iga, vt.), algkooli hoone Oskari tänaval (1928), laste päevakodu Kunder'i tänaval, lastekodu Koplis, elumaja Suur-Ameerika tänaval, elumaja Toompuiesteel jt. Oma ehitistes taotleb J. nüüdisaja ehituskunstile üldiselt iseloomulikku lihtsust ja asjalikkust, kusjuures ta siiski püüab osaliselt rakendada mineviku stiilide elemente ning anda oma teoseile intiimsust mõningate dekoratiivsete detailide rikkalikuma kasutamise kaudu.

Isikl. saadud andmed. *V. V.*

JOHANSON, Leopold, poliitiline tegelane, sünd. 22. I 1888 vkj. Tartus põllutöölise pojana, õppis 1897—1901 algkoolis, 1912—13 Tartu Pedagoogika Seltsi õhtukeskkooli-kursusil (kuni 7. klassi õppekava ulatuses), 1918—19 Tartu kaubanduskooli raamatupidamise õhtukursusil ja 1928. a. sügisel Tallinna kolledžis. A-il 1902—07 oli J. „Postimehe" trükikojas trükiladuja õpilaseks, 1907—11 ladujaks Helsingis ja Tartus,

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 106